

Załącznik do Uchwały Nr V/27/2024
Rady Powiatu Grudziądzkiego
z dnia 27 sierpnia 2024 r.

PROGRAM

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH

PRZEMOCY DOMOWEJ

W POWIECIE GRUDZIĄDZKIM

NA LATA 2024-2030

Grudziądz, lipiec 2024 r.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	2
1. PERSPEKTYWA PRAWNA	
1.1. Zadania ustawowe w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.....	3
1.2 Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy domowej.....	3
2. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ – UJĘCIE TEORETYCZNE	
2.1 Przemoc domowa	4
2.2 Rodzaje przemocy	5
2.3 Osoba doznająca przemocy domowej	7
2.4 Osoba stosująca przemoc domową	8
2.5 Świadek przemocy domowej.....	8
2.6. Skutki przemocy	8
3. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE GRUDZIĄDZKIM.....	9
4. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POWIATU	17
5. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA	
5.1. Cel główny programu i kierunki działania	18
5.2. Obszary, cele szczegółowe, planowane działania oraz wskaźniki realizacji programu ...	19
6. ODBIORCY PROGRAMU	23
7. REALIZATORZY PROGRAMU.....	23
8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	24
9. MONITOROWANIE I WDRAŻANIE	24
ZAKOŃCZENIE	24
WYKAZ TABEL.....	26
WYKAZ WYKRESÓW.....	26

Wprowadzenie

Przeciwdziałanie przemocy domowej to wyzwanie, które wymaga zaangażowania całego społeczeństwa. Nie jest to jedynie zadanie dla instytucji, czy organizacji zajmujących się bezpośrednio pomocą osobom doznającym przemocy, ale również dla każdego, kto może odegrać kluczową rolę w walce z tym problemem.

Przemoc domowa jest poważnym problemem społecznym, dotyka osoby w każdym wieku, różnego pochodzenia oraz statusu społeczno-ekonomicznego, często pozostaje ukryta za zamkniętymi drzwiami domów a osoby jej doznające borykają się z barierami, które uniemożliwiają im szukanie pomocy.

Współczesne społeczeństwo, jest coraz bardziej świadome problematyki przemocy domowej, prowadzone w Polsce badania wskazują, iż zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy domowej, jak i mechanizmów doznawania przemocy¹.

Pomimo większej świadomości społecznej, nadal borykamy się z wieloma wyzwaniami w jej rozpoznawaniu i zapobieganiu. Nadal istnieje potrzeba podejmowania szeroko zakrojonych działań zmierzających do zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej w Polsce, w szczególności przez rozwój różnych form pomocy osobom doznającym przemocy domowej. Wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej wpływa nie tylko na większą świadomość praw i możliwości skorzystania z pomocy przez osoby doznające przemocy domowej, ale również na uwrażliwienie „świadków” przemocy na konieczność reagowania na akty przemocy. Istotne są również oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową - korygowanie postaw i zachowań osób stosujących przemoc domową wpływa na zapewnienie bezpieczeństwa osób krzywdzonych.

Nieodłącznym elementem działań ukierunkowanych na zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej jest też podnoszenie kompetencji służb, gdyż to od osób tzw. „pierwszego kontaktu” zależy jakość i efektywność udzielanej pomocy i wsparcia. Potrzebna jest również ciągła praca nad zmianą kulturowych i społecznych norm, które utrzymują i umożliwiają przemoc domową.

Działaniom z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej nadano ramy prawne, podnoszące rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe.

Jednym z najważniejszych aktów prawnych, na podstawie którego budowany jest system wsparcia dla osób krzywdzonych jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w domowej z dnia 29 lipca 2005 r., która pozwala na zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz wspiera działania polegające na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy.

Preambuła do ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej wskazuje na fakt, iż przemoc domowa narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności.

Przepisy wymienionej ustawy nakładają na powiat obowiązek opracowania i realizację powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Realizując obowiązek wynikający z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu opracowało Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2024 – 2030.

---

¹ „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie” badanie Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 2019 r.

1. PERSPEKTYWA PRAWNA

1.1. Zadania ustawowe w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Jednolite działania na rzecz zapobiegania przemocy domowej w Polsce określiła ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz.424, z późn.zm.).

Ustawa ta została uchwalona w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach zawartych w ww. ustawie.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w ww. programach oraz ich ukończeniu.

1.2. Akty prawne systemu przeciwdziałania przemocy domowej

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2024 - 2030 powstał w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424, z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz. U. z 2023 r. poz.1870);
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz. U. z 2023 poz. 1158);
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163);
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1166);
- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030;
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2021-2026.

2. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ - UJĘCIE TEORETYCZNE

2.1. Przemoc domowa

Pod pojęciem przemocy domowej należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

W przemocy najbardziej charakterystyczne jest demonstrowanie i wykorzystywanie siły lub władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny. Przemoc charakteryzuje się tym, że jest:

- intencjonalna czyli jest zamierzonym celowym działaniem człowieka, jest nakierowana na kontrolowanie i podporządkowanie osób doznających przemocy;
- odbywa się w warunkach nierównowagi sił, sprawca ma i wykorzystuje przewagę fizyczną, psychiczną, lub ekonomiczną nad inną osobą;
- prowadzi do naruszenia podstawowych praw i wolności u osoby doznającej przemocy;
- powoduje cierpienie oraz naraża zdrowie fizyczne i psychiczne na poważane szkody.

Przemoc domowa może występować w różnych konfiguracjach rodzinnych i relacyjnych, w tym w relacjach partnerskich, między małżonkami, rodzicami a dziećmi, rodzeństwem a także w relacjach z innymi osobami zamieszkującymi to samo gospodarstwo domowe.

2.2. Rodzaje przemocy

Przemoc to zjawisko złożone i wielowymiarowe, które może przybierać różne formy. Poznając je, warto mieć na uwadze, że często osoby stosujące przemoc wykorzystują nie jedną, a wiele z nich, tworząc silnie uwikłaną relację przemocową.

1. Przemoc fizyczna uznawana jest jako najbardziej krzywdząca i najczęściej zauważalna, wiąże się z działaniami polegającymi na użyciu siły, prowadzącymi do zadania fizycznego bólu, naruszenia nietykalności cielesnej poprzez powstanie nieprzypadkowych urazów. Do najpopularniejszych czynności, które wchodzą w skład przemocy fizycznej, należy między innymi:

- bicie,
- popychanie,
- szarpanie,
- rzucanie przedmiotami w osobę doświadczającą przemocy,
- policzkowanie,
- duszenie,
- oblewanie gorącym napojem,
- szturchanie,
- kopanie.

Do zachowań przemocowych na tle fizycznym należy również pozostawianie osoby w miejscu zagrożenia czy nieudzielenie koniecznej pomocy w razie potrzeby. Forma bierna przemocy fizycznej przejawia się w zakazach mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych lub zamknięciu osoby doznającej przemocy w areszcie domowym. Wachlarz możliwości w tej kategorii jest ogromny, trzeba jednak pamiętać o tym, że zazwyczaj przemoc fizyczna jest stosowana równolegle z innymi rodzajami tego zjawiska.

2. Przemoc psychiczna, znana również jako przemoc emocjonalna, jest formą nadużycia, w której osoba stosująca przemoc wykorzystuje słowa, działania oraz inne formy komunikacji, aby kontrolować, zastraszać lub wywołać poczucie niepewności i lęku. Jest to celowe wpływanie na emocje i zachowania drugiego człowieka, których celem jest obniżenie godności, poczucia własnej wartości czy ograniczenie autonomii. Przemoc psychiczna jest najtrudniejszą do zaobserwowania i udowodnienia, ponieważ w przeciwieństwie do przemocy fizycznej – nie pozostawia widocznych śladów na ciele. Trzeba jednak podkreślić, że jej negatywne konsekwencje i urazy są równie dotkliwe, co w przypadku przemocy fizycznej. Do przemocy psychicznej zaliczają się takie zachowania, jak:

- ignorowanie potrzeb,
- grożenie, szantażowanie,
- wyzywanie,
- poniżanie, umniejszanie,
- wyśmiewanie, przedrzeźnianie,
- ograniczanie kontaktów z innymi,
- oskarżanie, oczernianie,
- kontrolowanie,
- narzucanie poglądów,
- karanie poprzez unikanie,
- krytykowanie wyglądu, poglądów,
- lekceważenie,

- niedotrzymywanie obietnic,
- sugerowanie osobie, że jej przekonania, przemyślenia, wspomnienia, emocje są niepoprawne, nieodpowiednie.

3. Przemoc seksualna jest rozumiana jako każdorazowy kontakt seksualny, który jest podejmowany bez zgody drugiej osoby. Przymus polega na bezpośrednim użyciu siły fizycznej przez sprawcę, na groźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu. Przemoc seksualna występuje zarówno poza relacjami partnerskimi, jak również w krótkotrwałych i długotrwałych związkach, stosowana jest zarówno wobec dorosłych, jak i najmłodszych.

W przypadku dzieci, w kontekście przemocy seksualnej czysto używa się określenia „dziecko wykorzystywane seksualnie”, które oznacza osobę małoletnią, w wieku bezwzględnej ochrony, którą osoba dojrzała seksualnie naraża na jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest seksualne zaspokojenie osoby dorosłej. W Polsce wiek ochrony dziecka określono na 15 lat. Oznacza to, że każdy kontakt o charakterze seksualnym z osobą poniżej 15 roku życia jest wykorzystywaniem seksualnym, nawet jeśli dziecko wyraziło na to zgodę.

Wykorzystywanie seksualne dzieci to również inne zachowania o charakterze seksualnym, takie jak: obnażanie się osoby dorosłej wobec dziecka, prezentowanie dziecku pornografii lub wykorzystywanie dzieci do produkcji pornografii dziecięcej.

Do praktyk uznawanych za przemoc seksualną zalicza się:

- gwałt,
- napaść seksualną (każda aktywność seksualna, która jest wymuszona lub wykonywana bez zgody),
- molestowanie (niepożądane zachowania seksualne, które mogą obejmować komentarze, gesty, propozycje seksualne, nieodpowiednie dotykanie),
- przemoc w związku (przymus seksualny w kontekście relacji partnerskiej lub małżeńskiej),
- sadystyczne formy pożycia seksualnego bez zgody drugiej osoby,
- krytykę zachowań seksualnych,
- pedofilię,
- handel ludźmi w celach seksualnych.

4. Przemoc ekonomiczna jest określana również jako przemoc finansowa, która ma na celu doprowadzenie do całkowitego uzależnienia finansowego osoby doznającej przemocy od osoby, która ją stosuje. Dotyczy przede wszystkim finansów, jednak wiąże się również z wartościami materialnymi czy podejmowaniem pracy. Podporządkowywanie innego człowieka pod tymi względami traktowane jest jako ograniczanie jego wolności. Przemoc ekonomiczna to więc nie tylko odcinanie od dochodów, ale również:

- utrudnianie lub ograniczanie możliwości podjęcia pracy,
- pozbawianie środków do życia,
- okradanie,
- ograniczanie pieniędzy,
- kontrolowanie wydatków,
- zastraszanie,
- obniżanie wartości zarobków,
- zmuszanie do zaciągania kredytów, pożyczek.

5. Cyberprzemoc to coraz częściej spotykane wszelkiego rodzaju działania w Internecie mające na celu wyśmianie, ośmieszenie czy poniżenie drugiej osoby. Jediną różnicą pomiędzy tradycyjną formą przemocy a tą w sieci online jest fakt, że wszystko dzieje się w przestrzeni internetowej. Do zachowań spełniających te kryteria należą między innymi:

- uporczywe utrzymywanie kontaktu poprzez dzwonienie, sms-owanie, pisanie wiadomości na komunikatorach,
- wyśmiewanie, obrażanie, „hejtowanie”,
- śledzenie,
- kontrolowanie prywatnej korespondencji i przeglądanych stron internetowych,
- upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów,
- publikowanie prywatnych zdjęć czy wizerunku drugiej osoby bez jej zgody lub uprawnień,
- włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś.

6. Zaniedbanie jest jedną z najczęściej ukrywanych form przemocy, w jego zakres może wchodzić kilka rodzajów wcześniej wymienionych praktyk. Ma ono miejsce zarówno w przypadku partnerstwa, rodzicielstwa, jak i relacji dorosłe dziecko – dorosły rodzic. Zaniedbanie dotyczy takich zachowań, jak niezaspokajanie potrzeb biologicznych i emocjonalnych osoby zależnej oraz brak zapewnienia właściwej uwagi i opieki, odmawianie troski, a także porzucenie. Zaniedbanie występuje w różnych obszarach życia, np.;

- nieprawidłowe żywienie (niedożywienie, przekarmienie),
- brak dbałości o higienę,
- izolacja,
- brak kontroli, pozostawienie bez opieki na długi czas,
- zaniedbanie stanu zdrowia,
- brak kontroli i zainteresowania w realizacji obowiązku szkolnego.

2.3. Osoba doznająca przemocy domowej

Za osobę doznającą przemocy domowej w myśl znowelizowanej Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy uznać:

- małżonka, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków;
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków;
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania;
- małoletniego;

- małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec ww. osób, wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Osoba krzywdzona poddawana jest szeregom zabiegów - celowych i systematycznych, które mają zmienić jej przekonania, postawy, uczucia, potrzeby, by działała zgodnie z oczekiwaniami osoby stosującej przemoc domową. Tragizm sytuacji osoby doznającej przemocy domowej polega przede wszystkim na tym, że jest ona krzywdzona przez osobę najbliższą, którą kocha, jest krzywdzona w swoim domu, który powinien dawać jej poczucie bezpieczeństwa i być azylem.

2.4. Osoba stosująca przemoc domową

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej wskazuje, iż za osobę stosującą przemoc domową należy uznać pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej. Osoba stosująca przemoc manipuluje obwiniając za swoje zachowanie innych, minimalizując to, co zrobiła lub zaprzeczając stosowaniu przemocy. Poprzez manipulacje i inne zachowania przemocowe dąży do dominacji oraz sprawowania władzy i kontroli. Osoba stosująca przemoc domową doprowadza do tego, że osoba przez nią krzywdzona zrywa kontakty z rodziną, przyjaciółmi, skupia swoje myśli i zachowania na jej osobie – cokolwiek powie lub zrobi najpierw rozważy to pod kątem tego, co o tym sądzi sprawca, wygłasza jego poglądy, ubiera się tak jak on sobie życzy, itp.

2.5. Świadek przemocy domowej

Świadek przemocy domowej to osoba która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba doznająca przemocy często sama boi się zgłosić na policję z uwagi na to, że doznała krzywdy w domu, gdzie przebywała sama z osobą stosującą wobec niej przemoc. Zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej osoby będące świadkami użycia przemocy powinny zawiadomić o tym policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Ustawodawca nakłada szczególne obowiązki na świadków przemocy, szczególnie na osoby, które pełniąc swoje obowiązki służbowe lub zawodowe powzięły podejrzenie o występowaniu przemocy. Osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o jej popełnieniu, niezwłocznie zawiadamiają o tym policję lub prokuratora.

2.6. Skutki przemocy

Przemoc domowa, jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Skutki indywidualne.

Osoby doznające przemocy bardzo często narażone są na obrażenia fizyczne, do których możemy zaliczyć m.in. złamania, siniaki, rany cięte czy urazy wewnętrzne. Ujawniają się problemy zdrowotne będące skutkiem długotrwałego stresu, takie jak choroby serca, przewlekłe bóle czy osłabienie układu odpornościowego. Skutkiem przemocy są również zaburzenia zdrowia psychicznego takie jak depresja, zespół stresu pourazowego, lęki. Pojawiają się problemy emocjonalne, poczucie strachu, niepokoju czy złości oraz trudności w funkcjonowaniu społecznym, do których można zaliczyć problemy w nauce, w pracy, wycofanie się z życia społecznego oraz zwiększone ryzyko zachowań autodestruktywnych, takich jak nadużywanie substancji psychoaktywnych czy samobójstwa.

W przypadku dzieci i młodzieży, oprócz wyżej wymienionych skutków doznawania przemocy, może pojawić się skłonność do powielania wzorców przemocy w dorosłym życiu, zarówno w pozostaniu w roli osoby doświadczającej przemocy, jak i podjęcie roli osoby stosującej przemoc.

Konsekwencje przemocy można dostrzec również u osób, które ją stosują. Oprócz osobistych strat zdrowotnych, psychicznych i społecznych, sprawcy przede wszystkim ponoszą konsekwencje prawne w formie kar pozbawienia wolności, grzywny, nadzoru kuratora itp.

Skutki społeczne

Przemoc domowa dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają, ale ma ona dalekosiężne skutki społeczne. Przemoc wpływa na rozpad więzi rodzinnych poprzez naruszenie stabilności rodzinnej, prowadzi do separacji, rozwodów i rozpadu rodzin. Pojawiają się problemy z opieką nad dziećmi, często dzieci z rodzin przemocowych trafiają pod opiekę innych członków rodziny lub do systemu opieki zastępczej, co może prowadzić do dalszych problemów emocjonalnych i społecznych.

Skutki przemocy zauważyć można także w procesie edukacji, dzieci które doświadczają przemocy często mają problemy w nauce, wysoką absencję szkolną co może skutkować rezygnacją ze szkoły i dalszej nauki.

Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy domowej, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli małżonka, rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

Skutki ekonomiczne

Przemoc niesie za sobą również skutki ekonomiczne związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc. Skutki ekonomiczne przemocy są rozległe i wpływają na różne sektory społeczeństwa. Bezpośrednie i pośrednie koszty opieki zdrowotnej, systemu prawnego, opieki społecznej oraz utraty produktywności stanowią znaczne obciążenie dla gospodarki. Inwestowanie w prewencję, edukację i wsparcie osób doświadczających przemocy oraz osób stosujących przemoc jest kluczowe dla zmniejszenia zarówno ekonomicznych jak i społecznych konsekwencji przemocy.

3. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE GRUDZIĄDZKIM

Powiat grudziądzki jest powiatem ziemskim, leżącym w północno-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. W skład powiatu wchodzi dwie gminy miejsko-wiejskie: Łasin i Radzyń Chełmiński oraz cztery gminy wiejskie Rogóźno, Świecie nad Osą, Gruta i Grudziądz. Siedzibą powiatu jest miasto Grudziądz.

Powierzchnia powiatu grudziądzkiego wynosi 729 km². Gęstość zaludnienia wynosi 54 osoby na km². Według stanu na koniec 2022 r. (wg danych GUS) liczba ludności powiatu grudziądzkiego wyniosła 39 162 osób, z czego 19 621 to mężczyźni i 19 541 to kobiety. Stopa bezrobocia rejestrowanego w roku 2022 wynosiła 11,3%.

Przemoc domowa jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia, gdyż dotyczy intymnej sfery życia. Wiele osób doświadczających przemocy nie podejmuje działań w celu ujawnienia tego faktu oraz nie poszukuje pomocy, ponieważ jest to dla nich bolesne i wstydlive oraz powoduje stygmatyzujące doświadczenie.

Na potrzeby niniejszego Programu, w celu zobrazowania zjawiska przemocy na terenie powiatu grudziądzkiego, podjęto działania w celu zebrania informacji z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Zakres zjawiska przemocy domowej w powiecie można określić w oparciu o poniżej przedstawione dane uzyskane z Komendy Miejskiej Policji w Grudziądzu, Sądu Rejonowego w Grudziądzu i Wąbrzeźnie, Prokuratury Rejonowej w Grudziądzu i Wąbrzeźnie, z Ośrodków Pomocy Społecznej i Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu grudziądzkiego.

W przedmiotowej analizie zjawiska przemocy domowej objęto okres od 2020 r. do 2023 r.

Tabela nr 1

Liczba osób dotkniętych przemocą domową w powiecie grudziądzkim w latach 2020-2023

Gmina / Miasto - Gmina	Osoby dotknięte przemocą domową w latach 2020-2023				
	Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Miasto i Gmina Łasin	Ogółem	50	58	56	56
	Kobiety	20	23	20	17
	Mężczyźni	2	3	2	2
	Małoletni	28	32	34	37
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	Ogółem	38	21	32	16
	Kobiety	12	10	10	6
	Mężczyźni	0	0	2	0
	Małoletni	26	21	20	10
Gmina Gruta	Ogółem	12	14	17	18
	Kobiety	12	14	17	18
	Mężczyźni	0	0	0	0
	Małoletni	0	0	0	0
Gmina Rogóźno	Ogółem	43	17	11	18
	Kobiety	18	11	11	8
	Mężczyźni	16	0	0	2
	Małoletni	9	6	0	8
Gmina Grudziądz	Ogółem	16	25	24	17
	Kobiety	11	18	18	11
	Mężczyźni	4	2	3	1
	Małoletni	1	5	3	5
Gmina Świecie nad Osą	Ogółem	21	16	31	24
	Kobiety	9	7	11	9
	Mężczyźni	3	2	4	2
	Małoletni	9	7	16	13

Źródło: Dane z Ośrodków Pomocy Społecznej, Zespołów Interdyscyplinarnych

Dane zebrane z gminnych i miejsko-gminnych ośrodków pomocy społecznej działających na terenie powiatu grudziądzkiego przedstawione w powyższej tabeli wskazują, że w większości gmin największą grupę osób dotkniętych przemocą domową stanowią kobiety. Wyjątki stanowią dwie gminy miejsko-wiejskie, tj. Łasin i Radzyń Chełmiński na terenie których najliczniejszą grupę osób doznających przemocy stanowią małoletnie dzieci.

Mężczyźni tworzą najmniejszą grupę osób dotkniętych przemocą i jednocześnie są osobami najczęściej stosującymi przemoc domową, co przedstawione zostało w poniższym zestawieniu.

Tabela nr 2

Liczba osób stosujących przemoc domową w latach 2020-2023

Gmina/ Miasto - Gmina	Osoby stosujące przemoc domową w latach 2020-2023											
	2020			2021			2022			2023		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Miasto i Gmina Łasin	19	18	1	25	24	1	20	20	0	22	19	3
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chelmiński	12	12	0	9	9	0	12	11	1	7	7	0
Gmina Gruta	12	12	0	14	14	0	17	17	0	18	18	0
Gmina Rogóżno	8	8	0	9	9	0	5	4	1	6	5	1
Gmina Grudziądz	15	14	1	22	19	3	21	20	1	14	14	0
Gmina Świecie nad Osą	10	7	3	9	7	2	10	9	1	6	6	0
Ogółem powiat grudziądzki	76	71	5	88	82	6	85	81	4	73	69	4

Źródło: Dane z Ośrodków Pomocy Społecznej, Zespołów Interdyscyplinarnych

Na poziomie gmin działania związane ze wsparciem osób uwikłanych w przemoc domową wykonują ośrodki pomocy społecznej. Dane przedstawione w poniższej tabeli wskazują najczęstsze formy przemocy zgłaszane przez osoby doznające przemocy domowej do ośrodków pomocy społecznej w latach 2020-2023.

Tabela nr 3

Formy przemocy najczęściej zgłaszane do ośrodków pomocy społecznej w latach 2020-2023

Gmina / Miasto-Gmina	Formy przemocy	Lata			
		2020	2021	2022	2023
Miasto i Gmina Łasin	przemoc psychiczna	19	25	20	22
	przemoc fizyczna	9	9	8	7
	przemoc ekonomiczna	0	0	0	0
	przemoc seksualna	0	0	0	0
	Inne	0	0	0	0
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chelmiński	przemoc psychiczna	11	5	3	7
	przemoc fizyczna	4	5	11	3
	przemoc ekonomiczna	2	1	0	0
	przemoc seksualna	0	0	0	0
	Inne	0	0	0	0
Gmina Gruta	przemoc psychiczna	12	14	17	18
	przemoc fizyczna	4	6	9	11
	przemoc ekonomiczna	1	0	3	6
	przemoc seksualna	0	0	0	1
	Inne	0	0	0	0
Gmina Rogóżno	przemoc psychiczna	9	11	5	8
	przemoc fizyczna	8	6	4	3
	przemoc ekonomiczna	0	0	0	1
	przemoc seksualna	0	0	0	0

	Inne	8	5	2	5
Gmina Grudziądz	przemoc psychiczna	13	24	22	15
	przemoc fizyczna	8	18	18	14
	przemoc ekonomiczna	2	4	3	2
	przemoc seksualna	0	1	0	2
	Inne	7	14	10	4
Gmina Świecie nad Osą	przemoc psychiczna	11	12	11	6
	przemoc fizyczna	10	12	8	5
	przemoc ekonomiczna	0	0	0	0
	przemoc seksualna	0	0	1	0
	Inne	0	0	1	0

Źródło: Dane z Ośrodków Pomocy Społecznej

Powyższe zestawienie wskazuje, że wbrew teoretycznym założeniom, iż najczęściej stosowaną formą przemocy jest przemoc fizyczna, to we wszystkich gminach na terenie powiatu grudziądzkiego najczęściej zgłaszaną formą przemocy do ośrodków pomocy społecznej była przemoc psychiczna, a w drugiej kolejności zaś przemoc fizyczna. Należy jednak pamiętać, iż często osoby stosujące przemoc wykorzystują nie jedną formę przemocy, a wiele z nich, tworząc silnie uwikłaną relację przemocową.

Za kolejny miernik zjawiska przemocy domowej możemy uznać ilość wszczętych i prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, które obejmują ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej.

Przedstawiciele tych podmiotów realizują procedury „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy w ramach zespołu interdyscyplinarnego działającego przy miejskich i gminnych ośrodkach pomocy społecznej, który powołuje grupy diagnostyczno-pomocowe do realizacji zadań w ramach przeciwdziałania przemocy domowej.

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza Niebieska Karta – A, w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy, w wyniku zgłoszenia lub przekazania informacji przez osobę będącą świadkiem przemocy domowej.

Dane zawarte w poniższej tabeli zawierają ilość Niebieskich Kart, które w latach 2020-2023 wpłynęły do Zespołów Interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach powiatu grudziądzkiego.

Tabela nr 4

Ilość Niebieskich Kart, która wpłynęła do Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2020-2023

Gmina /Miasto-Gmina	Rok				Razem
	2020	2021	2022	2023	
Miasto i Gmina Łasin	19	26	15	24	84
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	13	10	14	7	44
Gmina Gruta	12	14	17	18	61
Gmina Rogóźno	9	11	5	8	33
Gmina Grudziądz	15	26	23	18	82
Gmina Świecie nad Osą	12	12	11	6	41
Ogółem powiat grudziądzki	80	99	85	81	345

Źródło: Dane pozyskane z Zespołów Interdyscyplinarnych

Na terenie powiatu grudziądzkiego w analizowanym okresie łącznie do wszystkich zespołów interdyscyplinarnych wpłynęło 345 formularzy karty A procedury „Niebieskie Karty”.

Najwięcej zgłoszeń wpłynęło do Zespołu Interdyscyplinarnego Miasta i Gminy Łasin oraz Gminy Grudziądz, najmniej do Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Rogóźno. W skali całego powiatu grudziądzkiego najwięcej zawiadomień dotyczących przemocy wpłynęło w roku 2021- 99 zgłoszeń, w kolejnych latach widoczny jest ich spadek, w roku 2022 wpłynęło 85 zgłoszeń, w kolejnym 2023 roku - 81.

Kolejna tabela przedstawia ilość wszystkich prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” (kontynuowanych z poprzednich lat i nowopowstałych) przez Zespoły Interdyscyplinarne w poszczególnych gminach powiatu grudziądzkiego w latach 2020-2023.

Tabela nr 5

Ilość Niebieskich Kart prowadzonych przez Zespoły Interdyscyplinarne w latach 2020-2023

Gmina/Miasto-Gmina	Rok				Razem
	2020	2021	2022	2023	
Miasto i Gmina Łasin	22	29	20	28	99
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	13	12	14	10	49
Gmina Gruta	12	14	16	18	60
Gmina Rogóźno	13	11	7	7	38
Gmina Grudziądz	15	26	23	17	81
Gmina Świecie nad Osą	23	28	23	9	83
Ogółem powiat grudziądzki	98	120	103	89	410

Źródło: Dane pozyskane z Zespołów Interdyscyplinarnych

Osobami uprawnionymi do uruchomienia procedury „Niebieskie Karty” w przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie są m.in. przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, policji, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty i ochrony zdrowia.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie ilości wszystkich zgłoszeń przypadków stosowania przemocy dokonanych przez poszczególne instytucje.

Tabela nr 6

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę w latach 2020-2023

Gmina/ Miasto- Gmina	Policja				Ośrodki Pomocy Społecznej				Oświata				Ochrona zdrowia				Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Miasto i Gmina Łasin	16	23	9	17	2	0	4	2	0	0	1	1	0	0	0	0	1	3	1	4
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	11	8	13	6	2	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Gmina Gruta	12	14	16	18	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gmina Rogóźno	7	11	4	8	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Gmina Grudziądz	14	20	19	10	0	4	2	2	1	1	2	2	0	1	0	4	0	0	0	0
Gmina Świecie nad Osą	7	10	7	5	5	2	2	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Ogółem powiat grudziądzki	67	86	68	64	13	7	10	6	1	1	4	3	0	2	1	4	1	3	2	4
	285				36				9				7				10			

Źródło: Dane z Ośrodków Pomocy Społecznej, Zespołów Interdyscyplinarnych.

Instytucją, która w badanym okresie najczęściej uruchamiała procedury „Niebieskie Karty” była policja, która w latach 2020-2023 łącznie wszczęła aż 285 procedur, na drugim miejscu pod względem liczby uruchamianych procedur znaleźli się przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej, którzy uruchomili 36 procedur. W dalszej kolejności znajdują się Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - 10 procedur, przedstawiciele oświaty - 9 procedur, natomiast przedstawiciele ochrony zdrowia zainicjowali 7 procedur.

W dalszej części analizy zjawiska przemocy domowej w powiecie grudziądzkim przedstawione zostały informacje pozyskane z Komendy Miejskiej Policji w Grudziądzu, która swym działaniem obejmuje teren Miasta i Gminy Łasin, Gminy Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński oraz gmin Gruta, Rogóźno, Grudziądz i Świecie nad Osą.

Tabela nr 7

Liczba interwencji Policji przeprowadzonych na terenie powiatu grudziądzkiego w latach 2020-2023

Gmina / Miasto - Gmina	Liczba interwencji w środowisku domowym na terenie powiatu grudziądzkiego				Liczba interwencji w środowisku domowym na terenie powiatu grudziądzkiego zakończonych procedurą „Niebieskie Karty”			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Miasto i Gmina Łasin	123	78	101	120	16	23	10	17
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	76	66	75	55	12	9	11	5
Gmina Gruta	70	64	63	78	2	9	5	13
Gmina Rogóźno	59	32	39	47	3	10	3	7
Gmina Grudziądz	150	133	143	110	16	19	18	9
Gmina Świecie nad Osą	49	33	58	30	7	7	6	2
powiat grudziądzki ogółem	527	406	479	440	56	77	53	53
	1852				239			

Źródło: Dane z Komendy Miejskiej Policji w Grudziądzu

Powyższe zestawienie obrazuje porównanie ogólnej liczby interwencji policji w środowisku domowym do liczby interwencji policji w środowisku domowym zakończonych wszczęciem procedury „Niebieskie Karty.”

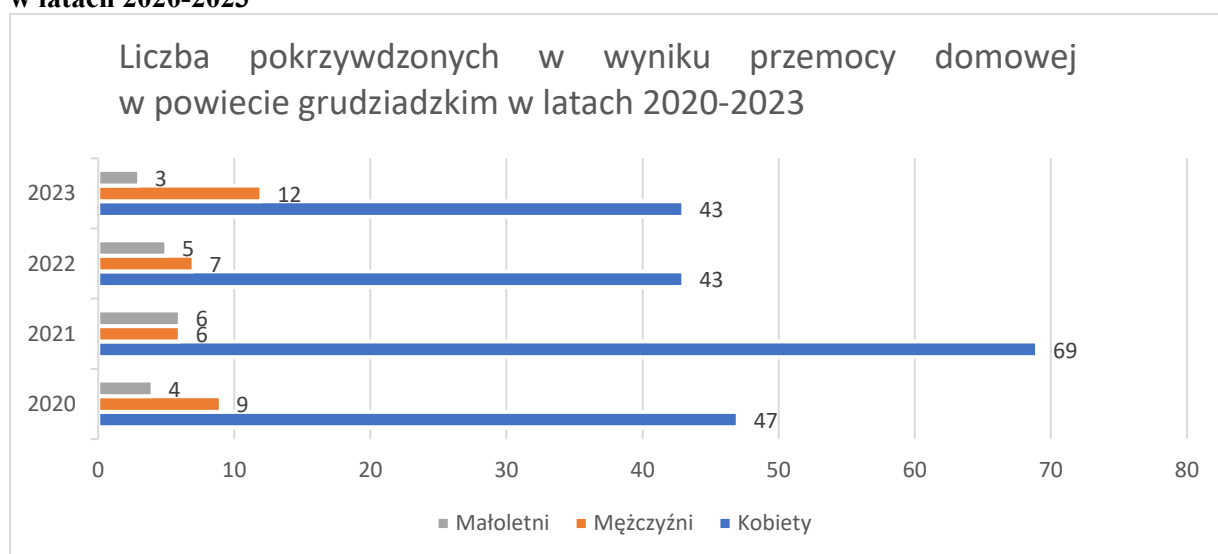

Na 1852 interwencje przeprowadzone przez policję w latach 2020-2023 na terenie powiatu grudziądzkiego 239 zakończyło się sporządzeniem przez funkcjonariuszy policji formularza Niebieskiej Karty, co stanowi niecałe 13% ogółu interwencji. W badanym okresie na terenie powiatu grudziądzkiego ogólna liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty w roku 2020 wyniosła 56, w roku 2021 - 77, roku 2022 i 2023 - 53. Powyższe dane przedstawiają dane dotyczące zgłoszeń dokonanych tylko w czasie interwencji policji.

Według statystyk prowadzonych przez Komendę Miejską Policji w Grudziądzu dotyczących sprawców przemocy domowej i osób doświadczających przemocy domowej na terenie powiatu grudziądzkiego, osobami najczęściej doświadczającymi przemocy są kobiety, natomiast sprawcami przemocy są głównie mężczyźni.

Wykres nr 1

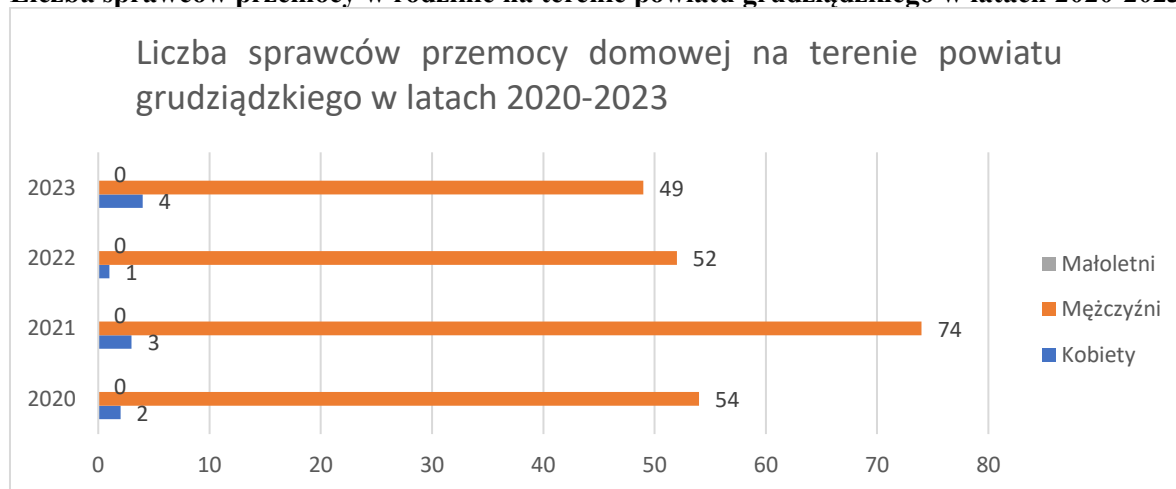
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej na terenie powiatu grudziądzkiego w latach 2020-2023

Źródło: Dane z Komendy Miejskiej Policji w Grudziądzu

Wykres nr 2

Liczba sprawców przemocy w rodzinie na terenie powiatu grudziądzkiego w latach 2020-2023

Źródło: Dane z Komendy Miejskiej Policji w Grudziądzu

Ważnym wskaźnikiem są również dane dotyczące przemocy w rodzinie przekazane przez Prokuraturę Rejonową w Grudziądzu, które dotyczą całego obszaru działania tej instytucji, tj. pięciu gmin powiatu grudziądzkiego (Grudziądz, Łasin, Rogóźno, Świecie nad Osą, Gruta) jak i terenu miasta Grudziądz oraz dane przekazane przez Prokuraturę Rejonową w Wąbrzeźnie (dla terenu Gminy Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński), które wskazują na ilość czynów zgłoszonych z art. 207 Kodeksu Karnego. Artykuł ten dotyczy karania osób, które znęcają się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, bądź nad osobą nieporadną ze względu na wiek, stan psychiczny lub fizyczny.

Tabela nr 8

Liczba zgłoszonych spraw dotyczących art. 207 kk do prokuratury w latach 2020-2023

Lata	Dotyczy czynów z art. 207 kk	
	Liczba zarejestrowanych spraw	Liczba spraw zakończonych sporządzeniem aktu oskarżenia
2020	189	38
2021	176	37
2022	173	51
2023	154	44

Źródło: Dane z Prokuratury Rejonowej w Grudziądzu i Prokuratury Rejonowej w Wąbrzeźnie

Powyższe zestawienie wskazuje, iż liczba zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy domowej zgłoszonych do prokuratury znacznie różni się od liczby spraw zakończonych sporządzeniem aktu oskarżenia kierowanego do sądu. Dane te wskazują, iż zjawisko przemocy jest często trudne do udowodnienia a sami pokrzywdzeni często w toku postępowania rezygnują z podejmowanych zgłoszeń.

Poniżej zostały przedstawione dane pozyskane z Punktu Interwencji Kryzysowej działającego w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu, które oferuje osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, w tym problemów dotyczących zjawiska przemocy, specjalistyczne poradnictwo psychologiczne.

Tabela nr 9

Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego w Punkcie Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Grudziądzu

	2020	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego	14	21	19	23
W tym liczba osób dotkniętych problemem przemocy domowej	4	10	4	6

Źródło: Dane własne PCPR w Grudziądzu

Z przeprowadzonej analizy danych pozyskanych w celu zobrazowania zjawiska przemocy wynika, iż na terenie powiatu grudziądzkiego występuje przemoc domowa. Doświadczają jej głównie kobiety i dzieci. Problem przemocy domowej, w większości gmin ulega nasileniu, bądź utrzymuje się

na tym samym poziomie. Osoby dotknięte przemocą domową rzadko decydują się na podjęcie radykalnych kroków w celu zmiany swojej sytuacji.

Przedstawione dane wskazują na konieczność prowadzenia przede wszystkim działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych. Działania te powinny zmierzać do podnoszenia świadomości społecznej, zmiany postaw społecznych i obalenia stereotypów na temat przemocy domowej oraz promowania działań służących przeciwdziałaniu przemocy domowej.

4. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POWIATU GRUDZIĄDZKIEGO

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie powiatu grudziądzkiego realizują wymienione w poniższej tabeli podmioty.

Tabela nr 10

Instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie grudziądzkim

Lp.	Podmiot / organizacja	Dane teleadresowe
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu	ul. Małomłyńska 1 86-300 Grudziądz tel. 56 46 229 39 sekretariat@pcprgrudziadz.pl
2.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasinie	ul. Wodna 15 86-320 Łasin tel. 605 748 164 mgops@lasin.pl
3.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzynie Chełmińskim	Plac Towarzystwa Jaszczurczego 9 87-220 Radzyń Chełmiński tel. 56 462 66 84 mgops@radzynchelminski.eu
4.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogóźnie	Rogózno 91C 86-318 Rogózno tel. 56 46 88 506 gops@rogozno.ug.gov.pl
5.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grudziądzu	ul. Wybickiego 38 86-300 Grudziądz tel. 56 466 34 79 gops@gopsgrudziadz.pl
6.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grucie	86-330 Gruta 244 tel. 56 46 83 121 gops@gruta.pl
7.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu nad Osą	86-341 Świecie nad Osą 2 tel. 56 466 19 51 gops@swiecienadosa.pl
8.	Komenda Miejska Policji w Grudziądzu	ul. Chełmińska 111 86-300 Grudziądz Tel. 47 754 52 22 dyzurny-grudziadz@bg.policja.gov.pl

9.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grudziądzu	ul. Korczaka 23 86-300 Grudziądz Tel. 56 464 48 05 sekretariat@ppp.grudziadz.pl
10.	Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo- Wychowawczych w Wydrznie Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 w Wydrznie Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 2 w Wydrznie Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 3 w Łasinie	Wydrzno 13/1, 86-320 Łasin tel. 56 468 93 07 sekretariat@copow-wydrzno.pl
11.	Zespół Interdyscyplinarny - Gmina Grudziądz	ul. Wybickiego 38 86-300 Grudziądz tel. 56 466 34 79 gops@gopsgrudziadz.pl
12.	Zespół Interdyscyplinarny - Gmina Gruta	86-330 Gruta 244 tel. 56 46 83 121 gops@gruta.pl
13.	Zespół Interdyscyplinarny - Miasto i Gmina Łasin	ul. Radzyńska 2 86-320 Łasin tel. 56 466 49 64 profilaktyka@lasin.pl
14.	Zespół Interdyscyplinarny - Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	Plac Towarzystwa Jaszczurczego 9 87-220 Radzyń Chełmiński tel. 56 462 66 84 mgops@radzynchelminski.eu
15.	Zespół Interdyscyplinarny - Gmina Rogóźno	86-318 Rogóźno 91B tel. 56 46 885 06 gops@rogozno.ug.gov.pl
16.	Zespół Interdyscyplinarny - Gmina Świecie nad Osą	86-341 Świecie nad Osą 2 tel. 56 466 19 51 zespolinter@swiecienadosa.pl
17.	Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych j.w.	

Ponadto osoby doświadczające przemocy domowej mogą uzyskać pomoc w formie udzielenia schronienia w funkcjonujących na terenie województwa kujawsko-pomorskiego specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie:

- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Jaksicach, ul Sportowa 4, 88-181 Jaksice;
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi, ul Przemysłowa 6, 89-500 Tuchola;
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej we Włocławku, ul Żytnia 58, 87-800 Włocławek.

5. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA

5.1. Cel główny programu i kierunki działania.

Za główny cel niniejszego Programu przyjęto: **"Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie powiatu grudziądzkiego"**.

Działania skierowane do społeczności powiatu grudziądzkiego, osób doświadczających przemocy, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy, kadry jednostek działających w obszarze przeciwdziałania przemocy będą miały charakter:

- profilaktyczno-edukacyjny (promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy poprzez upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym braku akceptacji dla przemocy i obalanie stereotypów na temat przemocy domowej, usprawiedliwiających jej stosowanie);
- pomocowy (specjalistyczne poradnictwo, działania korekcyjno-edukacyjne, informowanie o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy);
- wspierający (wsparcie służb pomocowych, wzmacnianie kompetencji, współpraca i wymiana doświadczeń).

Wszelkie działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy, wytworzenia w społeczności lokalnej poczucia odpowiedzialności i skutecznego reagowania w sytuacji pozyskania informacji o przypadkach stosowania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy, a także poprawie sytuacji osób doznających przemocy, ochronie rodzin zagrożonych przemocą oraz oddziaływaniom na osoby stosujące przemoc domową poprzez zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy.

5.2. Obszary, cele szczegółowe, planowane działania oraz wskaźniki realizacji programu.

Harmonogram realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2024-2030.

Cel główny	Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie powiatu grudziądzkiego.		
Obszar I Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna			
Cel szczegółowy	Działania	Wskaźniki	Termin realizacji
Poszerzenie wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej.	1. Organizowanie oraz wspieranie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy domowej takich jak kampanie społeczne, konferencje, warsztaty, itp., celem zmiany postaw społecznych i obalenia stereotypów na temat przemocy domowej oraz promowania działań służących przeciwdziałaniu przemocy domowej. 2. Działania profilaktyczne w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową.	- Liczba realizowanych lokalnych kampanii społecznych - Liczba zorganizowanych spotkań, konferencji, warsztatów. - Liczba opracowanych, upowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych. - Liczba realizowanych programów, projektów. - Liczba realizowanych warsztatów kompetencji rodzicielskich w celu	2024-2030

	<p>3. Wdrażanie problematyki przemocy domowej w szkolnych programach profilaktycznych.</p> <p>4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi w celu wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach prowadzonej działalności.</p> <p>5. Monitorowanie problemów związanych z przemocą domową, analiza zjawiska przemocy domowej na obszarze powiatu grudziądzkiego.</p>	<p>przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób objętych wsparciem w postaci poradnictwa. - Liczba realizowanych programów, liczba uczestników. - Liczba realizowanych inicjatyw. - Liczba opracowanych / upowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych. - Liczba opracowanych analiz zjawiska przemocy domowej. 	
Obszar II Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej			
Zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy domowej i zwiększenie dostępności pomocy.	<p>1. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, prawnego, psychologicznego dla osób doznających przemocy i ich rodzin.</p> <p>2. Aktualizacja bazy instytucji i form udzielanego wsparcia osobom doznającym przemocy domowej. Rozpowszechnianie informacji o możliwych formach wsparcia na terenie powiatu grudziądzkiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa. - Liczba placówek prowadzących specjalistyczne poradnictwo. - Liczba opracowanych /rozpowszechnionych materiałów informacyjnych zawierających bazy danych instytucji i informacji w zakresie form udzielanego wsparcia osobom doznającym przemocy domowej. 	2024-2030

	<p>3. Podejmowanie kroków prawych związanych ze zjawiskiem przemocy domowej, działanie Zespołów interdyscyplinarnych, Grup diagnostyczno-pomocowych</p> <p>4. Propagowanie, wspieranie i organizacja działań pomocowych skierowanych do osób doznających przemocy domowej w tym z grup szczególnego ryzyka: dzieci, osoby niepełnosprawne i osoby starsze.</p> <p>5. Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej, w tym małoletnim dzieciom.</p>	<p>- Liczba informacji przekazanych do policji, prokuratury, sądu, Zespołów interdyscyplinarnych dotyczących przemocy domowej.</p> <p>- Liczba rodzin w których realizowana jest procedura Niebieskiej Karty.</p> <p>- Liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych.</p> <p>- Liczba zorganizowanych oddziaływań skierowanych do osób doznających przemocy domowej.</p> <p>- Liczba osób, którym udzielono schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia.</p> <p>- Liczba dzieci zabezpieczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w trybie w trybie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.</p>	
Obszar III Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową			
Zintensyfikowanie działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domową.	1. Ewidencjonowanie instytucji, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową	- Liczba opracowanych aktualizacji baz instytucji i form pracy z osobami stosującymi przemoc domową.	2024-2030

	<p>2. Propagowanie konieczności współpracy instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w zakresie motywowania i kierowania sprawców do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym oraz programie psychologiczno-terapeutycznym dla sprawców przemocy domowej.</p> <p>3. Tworzenie oraz rozszerzanie oferty oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową: - realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego oraz programu oddziaływań psychologiczno-terapeutycznego.</p>	<p>- Liczba zorganizowanych spotkań dla osób pracujących ze sprawcami przemocy, dotyczących m.in. działań skierowanych do osób stosujących przemoc</p> <p>- Liczba osób stosujących przemoc domową uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym. - Liczba edycji programu korekcyjno-edukacyjnego. - Liczba osób stosujących przemoc domową uczestniczących w programie psychologiczno-terapeutycznym. - Liczba edycji programu jw.</p>	
Obszar IV Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.			
Zwiększenie wiedzy, kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	<p>1. Wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką przemocy domowej.</p> <p>2. Wspieranie, organizowanie spotkań, szkoleń itp. dla pracowników instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.</p>	<p>- Liczba spotkań, szkoleń.</p> <p>- Liczba przeszkolonych osób.</p>	2024-2030

6. ODBIORCY PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2024–2030 skierowany jest do:

- mieszkańców powiatu grudziądzkiego, tym osób zagrożonych przemocą domową;

Zjawisko przemocy domowej jest poważnym problemem społecznym, dotyka osób w różnym wieku, różnego pochodzenia oraz statusu społeczno-ekonomicznego. Dlatego też niezmiernie ważnym zadaniem jest budowanie świadomości społecznej poprzez wszelkie działania profilaktyczno-edukacyjne z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

- osób doznających przemocy domowej;

Doświadczenie przemocy związane jest z dużym obciążeniem psychicznym. Osoby żyjące w związku przemocowym żyją w strachu przed sprawcą, niejednokrotnie nie potrafią same sobie poradzić. Trwanie w kryzysie może doprowadzić do dezorganizacji życia. Ważne jest zapewnienie osobom doznającym przemocy specjalistycznej pomocy, zwłaszcza psychologicznej.

- osób stosujących przemoc;

Ważnym aspektem działań w przeciwdziałaniu przemocy jest praca z osobami stosującymi przemoc domową. Bez odpowiednich oddziaływań psycho-edukacyjnych zmiana prezentowanych postaw jest praktycznie niemożliwa. W powiecie grudziądzkim dotąd nie realizowano programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową oraz programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową z uwagi na brak zainteresowania tym wsparciem. Niniejszy program zakłada zintensyfikowanie działań w zakresie motywowania i kierowania sprawców do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, który ma na celu powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową od zachowań przemocowych.

- świadków przemocy;

Osoby doświadczające przemocy domowej często same boją się zgłosić na policję, gdyż są uwikłane w relacje oraz są zależne od osoby stosującej przemoc. Dlatego bardzo ważne jest, aby osoby będące świadkami przemocy reagowały i zgłaszały ten fakt na policję, do prokuratury lub innego podmiotu działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem niniejszego programu jest m.in. edukacja społeczna w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy.

- przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin oraz zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Dla skutecznej pracy konieczne jest zapewnienie wsparcia i działań edukacyjnych osobom pracującym w obszarze przeciwdziałania przemocy. Konieczna jest współpraca międzyresortowa oraz podejmowanie wspólnych inicjatyw z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

7. REALIZATORZY PROGRAMU

Działania dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej powinny być realizowane we wszystkich jednostkach na terenie powiatu, które w ramach swych działań zajmują się ochroną a także wsparciem rodziny i dzieci. W celu realizacji programu niezbędna jest współpraca pomiędzy instytucjami działającymi we wskazanym obszarze.

Realizatorami Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2024-2030 są:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu;
- Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Grudziądzu;

- Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Wydrznie, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 w Wydrznie, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 2 w Wydrznie, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 3 w Łasinie;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grudziądzu;
- Gminne i miejsko-gminne ośrodki pomocy społecznej działające na terenie powiatu grudziądzkiego;
- Komenda Miejska Policji w Grudziądzu;
- Zakłady opieki zdrowotnej;
- Placówki oświatowe.

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania zawarte w programie realizowane będą w szczególności z:

- środków własnych powiatu,
- środków budżetu państwa,
- środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus,
- środków pozyskanych z innych źródeł.

9. MONITOROWANIE I WDRAŻANIE

Wdrażanie Programu będzie miało charakter ciągły i otwarty, stąd też odstąpiono od określenia w Harmonogramie realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2024–2030 wyszczególnienia realizacji działań z podziałem na poszczególne lata.

Z uwagi na potrzebę bieżących działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, za celowe uznano pozostawienie pewnej elastyczności co do wymiaru jak i terminów działań. Dlatego w Programie określono ramowe terminy realizacji. Bieżąca realizacja działań będzie uzależniona od posiadanych środków finansowych oraz zgłaszanych i zdiagnozowanych potrzeb w danym obszarze. Realizacja poszczególnych działań Programu w roku kalendarzowym przedstawiana będzie w rocznych sprawozdaniach.

ZAKOŃCZENIE

Głównym celem Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2024-2030 jest zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie powiatu grudziądzkiego.

Opracowanie programu zostało poprzedzone sporządzeniem analizy zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu grudziądzkiego. Zebrane dane z instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy działających na terenie powiatu wskazują, że problem przemocy domowej istnieje i jest zjawiskiem powszechnym. Wyniki pokazały, że najczęściej stosowaną formą przemocy jest przemoc psychiczna a osobami, które najczęściej doznają przemocy domowej są kobiety oraz dzieci. Osoby dotknięte przemocą domową rzadko decydują się na podjęcie radykalnych kroków w celu zmiany swojej sytuacji.

Konieczne zatem jest prowadzenie w ramach realizacji niniejszego Programu działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych, które powinny zmierzać do podnoszenia świadomości społecznej jak i do zmiany postaw społecznych w celu obalenia stereotypów na temat przemocy domowej oraz promowania działań służących przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Program zakłada również podejmowanie kompleksowych działań nakierowanych zarówno na osobę doznającą przemocy, jak i edukację oraz korygowanie agresywnych postaw i zachowań osób stosujących przemoc.

WYKAZ TABEL

str.

Tabela nr 1. Liczba osób dotkniętych przemocą domową w powiecie grudziądzkim w latach 2020-2023	10
Tabela nr 2. Liczba osób stosujących przemoc domową w latach 2020-2023.....	11
Tabela nr 3. Formy przemocy najczęściej zgłaszane do OPS w latach 2020-2023.....	11
Tabela nr 4. Ilość Niebieskich Kart, która wpłynęła do Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2020 -2023.....	12
Tabela nr 5. Ilość Niebieskich Kart prowadzonych przez Zespoły Interdyscyplinarne w latach 2020-2023.....	13
Tabela nr 6. Liczba sporządzonych formularzy Niebieska Karta-A przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę w latach 2020-2023.....	13
Tabela nr 7. Liczba interwencji Policji przeprowadzonych na terenie powiatu grudziądzkiego w latach 2020-2023.....	14
Tabela nr 8. Liczba zgłoszonych spraw dotyczących art. 207 kk do prokuratury w latach 2020 - 2023.....	16
Tabela nr 9. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego w Punkcie Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Grudziądzu	16
Tabela nr 10. Instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie grudziądzkim.....	17

WYKAZ WYKRESÓW

Wykres nr 1. Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej na terenie powiatu grudziądzkiego w latach 2020-2023.....	15
Wykres nr 2. Liczba sprawców przemocy w rodzinie na terenie powiatu grudziądzkiego w latach 2020-2023.....	15

PRZEWODNICZĄCY RADY

/-/ Krzysztof Klonowski